

доступу hurtowego nie jest dla nich ogólnie rentowne. Świadczy to ogólnie o opłacalności opisywanej orientacji marketingowej.

4. Wnioski

Dostęp hurtowy do infrastruktury szerokopasmowej był jeszcze kilkanaście lat temu w Polsce zjawiskiem rzadkim. Strategia biznesowa ukierunkowana na rynek B2B staje się obecnie coraz powszechniejsza. Nie jest to tylko skutek decyzji regulacyjnych czy też polityki konkurencji Unii Europejskiej. W dużym stopniu decydują o tym względy biznesowe. Oferowanie dostępu hurtowego pozwala istotnie zwiększyć poziom penetracji już istniejącej, stacjonarnej infrastruktury telekomunikacyjnej. Ma to szczególne znaczenie w dobie rosnącej konkurencji na rynku telekomunikacyjnym, w tym ze strony operatorów komórkowych, jak również gwałtownego spadku popularności i cen na usługę podstawową (głosową) [8]. Choć dostęp hurtowy przynosi właścicielom infrastruktury dostępowej ogólnie niższe (o 36%) przychody na użytkownika, stanowi – dla zdecydowanej większości z nich – opłacalną strategią biznesową. Wielu mniejszym operatorom pozwala z kolei – w okresie postępującej konsolidacji rynku telekomunikacyjnego w Polsce – skutecznie konkurować na rynku, nawet gdy ich zasoby marketingowe pozostają ograniczone.

Literatura:

1. Audytel, Analiza rynku telekomunikacyjnego w obszarze inwestycji MŚP w sieci szerokopasmowe, Ministerstwo Cyfryzacji, Warszawa 2017.
2. Heller K., Rutkowski P. oraz inni, Estymacja dotycząca budowy infrastruktury telekomunikacyjnej zapewniającej szerokopasmowy dostęp do Internetu, spełniającej wymagania Europejskiej Agendy Cyfrowej (EAC) w Polsce do roku 2020 na podstawie aktualnego stanu rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, InfoStrategia, Warszawa 2013.
3. Instytut Łączności, Model Kosztowy i Popytowy oraz opracowanie metodyki wyznaczania obszarów budowy sieci dla różnych technologii stosowanych doświadczenia usług szerokopasmowych, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2015.
4. Piątek S., Sieci szerokopasmowe w polityce telekomunikacyjnej, WWZ UW, Warszawa 2011.
5. Piotrowski S., Ocena ex-ante instrumentów finansowych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, WYG PSDB na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2017.
6. Talar S., Kos-Łabędowicz J., Rozwój infrastruktury gospodarki cyfrowej w polityce Unii Europejskiej, Horyzonty Polityki, 2017, vol. 8, nr 23, s. 141-159.
7. UKE, Pierwsza decyzja WLR zrealizowana, Warszawa 2007, <https://archiwum.uke.gov.pl/pierwsza-decyzja-wlr-zrealizowana-2217> [Dostęp: 7. lutego 2020 r.]
8. UKE, Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2018 r., Warszawa 2019.

Плотнікова М., к. е. н., доц.
Рубан О., магістрант
 Житомирський національний
 агроекологічний університет,
 м. Житомир, Україна

РЕАЛІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ. Ризик в економічному і соціальному житті суспільства є однією з центральних характеристик, яка присутня постійно. Ті чи інші фактори небезпеки

і ризику роблять сильний вплив на будь - який економічний суб'єкт, тому що основою їх появи є відсутність визначеності, динамічність навколишнього середовища, з одного боку, і неповнота знань про навколишній світ-з іншого. Ризик з економічної точки зору являє собою невизначеність у поставленій меті.

Основна частина. Різні теорії економічного ризику з'явилися з розвитком ринкових відносин. А. Сміт, Р. Котильон приділяли велику увагу дослідженню проблем ризику в економіці. В економічній науці розглядаються дві основні теорії підприємницького ризику: класична і неокласична. Класична школа (представники: міль, Найт, Се-Ніор) виділяє дві частини підприємницького прибутку в структурі доходу: відсоток на вкладений капітал; відшкодування можливого ризику від економічної діяльності (плата за ризик). У класичній теорії економічний ризик ототожнюється з математичним очікуванням втрат, які можуть статися в результаті реалізації обраного рішення [1].

Підприємництво є складно організованим процесом, що представляє собою послідовність дій креативного, інноваційного, соціального, економічного і т. д. характеру. Найважливішою особливістю підприємництва є його ризиковий характер, сутність якого визначена у Господарському Кодексі (діяльність, яка здійснюється на власний ризик). Існування ризику зумовлене невизначеністю [2]. У широкому сенсі під ризиком розуміють ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків в ході настання ризикових подій (рис. 1).

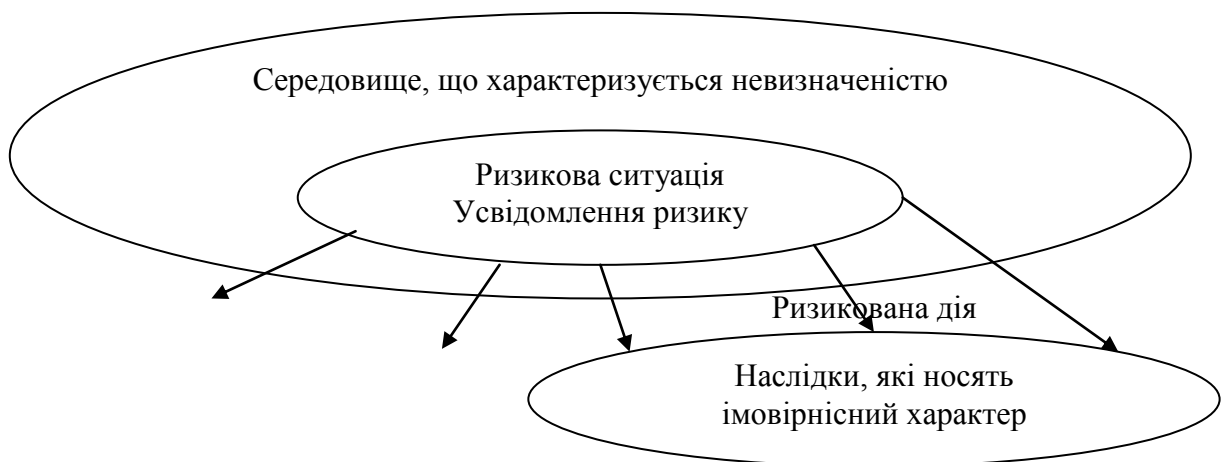

Рис. 1. Графічна модель ризику

Джерело: сформовано на основі [1].

Ризик як явище підприємницького суб'єкта являє собою частину звичайної його діяльності. Можливість вкладення капіталу, працевлаштування нового співробітника, реалізація товарів і послуг на ринку, формування ціни або підписання угоди про продаж – все це може бути причиною, що тягне за собою підприємницький ризик. При дослідженні підприємницького прибутку такі представники класичної теорії, як Дж. Мілль, І. У. Сеніор розрізняли в структурі підприємницького доходу відсоток (як частку на вкладений капітал), заробітну плату підприємця і плату за ризик (як відшкодування можливого ризику, пов'язаного з підприємницькою діяльністю), [1]. Класики визначають підприємницький ризик як математичне очікування втрат, які можуть відбутися в

результаті обраного рішення. Ризик тут не що інше, як збиток, який наноситься здійсненням даного рішення.

Категорію «ризик» можна визначити як небезпеку потенційно можливої ймовірності втрати ресурсів або недоотримання доходів порівняно з варіантом, який розрахований на раціональне використання ресурсів у даному виді підприємницької діяльності. Тобто, ризик – це загроза того, що підприємець понесе втрати у вигляді додаткових витрат або отримає доходи нижче тих, на які він розраховував. Виникнення ризику безпосередньо пов'язане з прагненням до прогресу і вдосконалення діяльності (прогресивний розвиток науки і практичної діяльності завжди здійснюється в умовах невизначеності і неоднозначності результатів прийнятих рішень), [2, с. 285]. У загальному вигляді під ризиком ми розуміємо можливість настання події під впливом будь-яких факторів [3, с. 849]. Підприємницькою є самостійна, здійснювана на власний ризик діяльність, спрямована на систематичне отримання прибутку від користування майном, продажу товарів, виконання робіт або надання послуг особами, зареєстрованими в цій якості в установленому законом порядку [1]. Виходячи з легального визначення підприємницької діяльності впливає, що будь-яка підприємницька діяльність невіддільна від ризику. У соціально-економічній літературі представлені різні класифікації ризиків. Найбільш поширеною точкою зору є визначення ризиків як цілісної системи, де кожен елемент займає чітко визначене місце і в той же час підпорядковується законам економічної системи в цілому. У цьому випадку завдання класифікації ризиків зводиться до визначення системи ризиків і системоутворюючих факторів.

Існує безліч класифікацій ризиків, але виділяються найбільш поширені. Під час аналізу економічної системи суспільства виділяють наступні рівні її функціонування: мега-, макро-, мезо- і мікроекономіка. Слід вважати, що на кожному рівні функціонально-економічної системи мають місце специфічні для цього рівня ризику. У зв'язку з цим виділяють наступні групи ризиків: мегаекономічні ризики – ризики, пов'язані з функціонуванням світової економіки в цілому; макроекономічні ризики – ризики економічної системи даної держави; мезоекономічні ризики – ризики, що формуються на рівні окремих галузей суспільного сектору; мікроекономічні ризики – ризики окремих підприємницьких одиниць, які умовно можуть бути названі внутрішньофірмовими ризиками [1]. Виходячи з місії або бачення підприємницького суб'єкта, керівники встановлюють стратегічні цілі, вибирають стратегію діяльності і визначають відповідні їм тактичні цілі діяльності. Ризики можна розділити на чотири категорії за основними цілями діяльності підприємства: стратегічним (високого рівня, співвіднесені з місією/баченням організації), операційним (ефективне і результативне використання ресурсів), в області підготовки звітності і в області дотримання законодавства (дотримання застосованих законодавчих і нормативних актів), [3, с.850]. За джерелами виникнення ризику діляться на дві великі групи: внутрішні і зовнішні. Зовнішні ризики – це ризики, які не залежать діяльності підприємства. На цей вид ризику підприємство в результаті свого функціонування вплинути не може. До зовнішніх ризиків відносять ринкові ризики, а саме

валютні, цінові та інші. До внутрішніх ризиків відносять ті ризики, які мають прямий зв'язок з діяльністю організації. Це в основному ризики, пов'язані з ресурсами компанії, такі як недооцінка своїх партнерів, найм некваліфікованого персоналу та інші [3, с. 851]. Внутрішні ризики підприємство може контролювати і запобігти негативним наслідкам за рахунок ефективного управління. Ризики класифікуються і за сферами прояву. Виробничий ризик пов'язаний з тим, що компанія не може виконати свої зобов'язання через непередбачені ризики, пов'язані з впливом навколишнього середовища, а також некваліфікованою експлуатацією обладнання. Комерційний ризик виникає тоді, коли підприємець реалізовуватиме закуплені товари або надаватиме послуги. Фінансовий ризик може виникнути в тому випадку, коли фірма не може виконати свої фінансові обов'язки. Страховий ризик – це ризик, що виникає в момент настання страхових явищ, в результаті яких страховик повинен виплатити страхову суму [1, с. 47]. Ризики можна групувати і за наслідками. Допустимий ризик-ризик, в результаті якого компанія може втратити весь свій прибуток. Критичний ризик – ризик, при якому компанія може втратити виручку. Катастрофічний ризик-ризик, при якому в компанії настає дефолт [2, с. 250].

Висновки та пропозиції. Отже, існування невизначеності і ризику – невід'ємний компонент будь-якої економічної діяльності, підприємництва. Складність і великомасштабність проблем управління підприємницькими ризиками змушує поглянути на них з позицій системного підходу, суть якого пов'язана з уявленням про безліч цілей, критерії ефективності системи і безлічі можливих стратегій, більш перспективних в порівнянні з існуючими в даний час. Для системи управління підприємницькими ризиками критичним параметром є час реагування. Для того щоб зазначена система добре працювала, їй необхідно володіти структурою, швидко реагує на слабкі сигнали і здатної якомога раніше оцінити небезпеку ризику. Цілком очевидно, що збільшення часу реагування, тобто недосконалість поточного моніторингу та оцінки інформації, що надходить, різко знижують ефективність зазначеної системи.

Використана література:

1. Вітлінський В.В., Маханець Л.Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності/ К.: КНЕУ, 2008. 432 с.
2. Вербіцька І. І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 5. С. 282–291. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_5_37
3. Месропян М. А. Методы управления рисками в предпринимательской деятельности. *Молодой ученый*. 2016. №11. С. 849–851. – URL <https://moluch.ru/archive/115/31166/> (дата звернення: 17.01.2020).